ЕВРОПЕЙСКА ПРОГРАМА

Учене през целия живот – Леонардо Да Винчи – Трансфер на иновации

“Е-търговия на традиционни продукти – Жени 50+”

Проект: 2009-1-GR1-LEO 05-01858

www.e50plus.eu

СЕКТОРИ НА ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ

Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия.
Този материал отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в него информация.

Education and Training

СЕКТОРИ НА ИКОНОМИЧЕСКА ДЕЙНОСТ

Макар и структурите на всички държави да са различни, в икономиките им могат да бъдат открити сходни сектори. Когато говорим за бизнес или икономически сектори, обикновено посочваме три основни дяла:

Първичен	Земеделие, риболов, минна дейност, строителство, нефт
Вторичен	Занаяти и производство, електроника, компютри, хранително-вкусова продукция, напитки, химикали, космическа дейност, производство на превозни средства, инженеринг и др.
Третичен	Образование, банкиране, хотели и ресторанти, кетъринг, застраховки, самолетни компании, транспорт, телекомуникации, търговия на дребно и др.

СТРУКТУРА НА РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РАБОТНИЦИТЕ

В различните държави и различните период типовете дейности, в които са заети най-много работници, варират значително. В повечето развиващи се държави, както и във всички държави преди 19-ти век, масата от работната ръка е заета в селското стопанство и като цяло в първичния сектор. Работата е почти изцяло ръчна, като голямата част от работната ръка на държавата е концентрирана върху основната задача – изхранване на народа. В развитите държави много повече от производителните ресурси са насочени към другите икономически дейности.

През последните години се наблюдава нарастващ процент на населението, работещ във вторичния сектор. Голям брой от тези кадри са жени, като видът на работата им зависи от нивото на образованието им. Все повече жени, особено на възраст 50+, които живеят в малки градове или села, се заемат с производство на местни продукти по традиционен начин, като са създали свои собствени предприятия или пък участват в местна кооперация.

ОТНОШЕНИЯ НА РАБОТНОТО МЯСТО

Отношенията с други хора на работното място се отнасят до отношения с други работници и колеги. Голяма част от щастието на работното място идва от разбирателството с другите на работа.

Отношенията на работното място се отнасят и до тези между работниците и ръководството. Тези отношения понякога варират.

В рамките на малък бизнес, ръководителят вероятно ще работи редом с работниците си. Така всеки проблем, който бъде срещнат, ще бъде решаван на момента лице в лице – няма да има официални събирания или процедури. Колкото по-голям е бизнесът обаче, толкова по-малко контакт ще има между работниците и ръководството.

ПРЕДИ ДА ЗАПОЧНЕТЕ НОВИЯ СИ БИЗНЕС

Преди да започнете какъвто и да било бизнес задължително трябва да се заемете с предпроектно проучване на идеята.

Ако трябва да напишете бизнес план за нов бизнес или предприятие, ви съветваме преди това да направите предпроектно проучване! Защо? Защото трябва да се уверите, че предприятието ви е достатъчно способно, преди да вкарате пари и време в изготвянето на пълен бизнес план. Не се притеснявайте, всяка информация, която събирате, както и времето, което отделяте, за предпроектното проучване, ще ви бъдат пряко полезни при изготвяне на бизнес плана.

Целта на предпроектното проучване е да се уверите, че се намирате на правия път – кой иска да е на грешен път. Има два въпроса, на които трябва да отговори, проучването:

1) На лице ли е достатъчно търсене на продукта или услугата?
2) Възможно ли е продуктът или услугата да бъдат предлагани при печеливши условия?

Забележете, че предпроектното проучване не е цялостно изследване на планирания бизнес – по-скоро е чернова на бизнес плана с фокус върху най-важните въпроси.

Съветваме ви предпроектният план да е не повече от 5 страници:

I. Кратко описание на идеята на бизнеса (1 страница)
II. Описание на пазара за продукта или услугата, както и резултати от пазарното проучване (1-2 страници)
III. Конкурентно предимство на продукта или услугата ви пред този на съперниците и силни и слаби страни на конкуренцията (1 страница)
IV. Груби сметки, включващи отчет за приходите и разходите, който трябва да покаже очакваното ниво на печалба в рамките на следващите пет години (1-2 страници)

Докато правите и описвате предпроектното си проучване, моля помнете, че целта на този документ е да ви помогне в решението дали да се захванете с реализиране на бизнес идеята си. Ако на този етап изглежда сякаш идеята ви не е реализируема – не се притеснявайте, това е нормално. Подобно на повечето предприемачи вие може да имате купища идеи – предпроектното проучване цели да гарантира, че избирате пътя на успеха. Не се притеснявайте ако имате няколко неуспешни бизнес опита. Всички имаме различни варианти и е важно да сме внимателни да не се влюбим в първата или втората идея, която ни хрумне. В този смисъл основната задача на предпроектното проучване е да ни служи като филтър на идеите.

Съветваме ви не само да ограничите страниците на този документ до 5, но и да ограничите времето за съставянето му до 12 най-много 16 часа.

Така, а сега как се започва? Ами първата стъпка е да щрихирате едно кратко описание на бизнеса, като включите информация за производството и продажбата.

Следващата стъпка в предпроектното проучване е да направите маркетингово проучване. Сега може би си казвате „А какво е маркетингово проучване”? Маркетинговото проучване представлява процесът на установяване дали е на лице търсене за продукта или услугата, които искате да предлагате. Това е сърцевината както на предпроектното проучване, така и на бизнес плана. На емпирично ниво трябва да покажете, че хората искат да купуват вашия продукт или услуга. В този смисъл маркетинговото проучване е изключително важна част от предпроектното проучване и много силно ви подканваме да се обърнете към него по най-сериозният начин.

И така, след като се убедихте, че маркетинговото проучване е незаменима част от работата, следва да видим как се прави то. Маркетинговото проучване има две части:

1) Преглед на устойчивостта на дейността
2) Количествено определяне на търсенето на продукта или услугата

Устойчивост на дейността

Под устойчивост на дейността се има предвид жизнеспособността и бъдещото й развитие. Ако желаете повече информация, можете да потърсите в Интернет.

Един от ключовите елементи на тази секция е установяването на бъдещето развитие на дейността. Това е важно, тъй като вие не бихте искали да продавате на умиращ пазар, ако има как да го избегнете. С други думи – не искате да сте на пазара на сметачните машини, когато се появяват компютрите. Къде да намерите подобна информация – търсете публикации в Интернет.

Случва се обаче и да не можете да намерите подобна информация. В тези случаи не се предавайте, ами упорствайте. Ако все пак не намерите нищо, ви остават един-два други варианта.
Можете да търсите данни за растеж на дейността като гледате други фирми, работещи в същата област, както и какво казват анализите за растежа на тяхната дейност.

Количествено определяне на търсенето на продукта или услугата

Количественото определяне на търсенето на продукта или услугата е най-важната част от предпроектното проучване, което разглеждаме. Количественото определяне е тази част от проучването, която ще ни каже, колко биха платили хората, за да купят продукта или услугата. Тук трябва да отбележим, че по този въпрос не бихте искали да разпитвате приятелите или родините си, но пък те биха могли да бъдат добър избор за източник на финансиране. Те сигурно няма да ви останат приятели за дълго, ако ви дадат отрицателна оценка, а в този етап от анализа имате нужда от колкото се може повече както позитивна, така и негативна обратна връзка

Най-добре ще е да направите проучване сред поне 20 човека, които изберете на случаен принцип, като под случаен принцип нямаме предвид хора, които

срещнете пред магазина. Опитайте да намерите колкото се може по-разнообразни хора (възраст, пол, раса). Писменото или устно проучване трябва да съдържа кратко описание на продукта, както и поне следните два въпроса:

1) Бихте ли закупили следния продукт или услуга? ДА НЕ
2) Ако сте отговорили с ДА на въпроса, бихте ли казали каква цена бихте платили за продукта?

Други удачни въпроси могат да бъдат:

1) Какво предложение би Ви накарало още повече да искате продукта (колкото по-пълен отговор, толкова по-добре)?
2) Къде бихте очаквали да намерите да се продава продуктът (този въпрос помага при планирането на дистрибуцията)?
3) Ако не бихте желали да закупите продукта/услугата, то защо (това е много полезна информация)?
4) Всякакви други коментари, които биха искали да оставят.

С направата на това проучване на търсенето на пазара вие потвърждавате, че хората са склонни да закупят продукта ви. Цифрите служат за установяване дали ще можете да генерирате достатъчно добро ниво на печалба.

Какво става ако резултатите са негативни? В този случай са възможни два проблема – първо това може да значи, че сборът хора, които използвахте за проучването, не е бил представителен за търсенето на целия пазар. Ако случаят е такъв, следва да направите още едно проучване, но с различна локация. Ако след повторното проучване обаче пак получите негативни резултати, значи е време да обмислите дали да не се откажете от проекта. Ако си мислите, че на този етап изоставянето звучи лошо, то представете си колко по-лошо е ако продължите проекта, а хората не купят продукта.

Били сме свидетели на голям брой проекти, които е трябвало да спрат в този момент, но са продължили, а предприемачите са загубили всичките си пари и се е наложило да обявят банкрут. По-добре е да дръпнете шалтера на проекта рано и да посветите енергията и парите си на други проекти, които ще се окажат сполучливи.

Конкурентно предимство

Следващата секция от предпроектното проучване се дели на две части:

1) Конкурентно предимство
2) Силни и слаби страни на основните съперници

При конкурентното предимство е от голяма важност да се опише какво реално различава вашия продукт от този на конкуренцията. Ето няколко идеи:

1) Качество
2) Характеристики
3) Местоположение
4) Цена (не е добра идея)
5) Услуги
6) Ново приложение

Цената не е особено добро конкурентно предимство според повечето предприемачи, тъй като тя не генерира повтарящ се бизнес. Повечето предприемачи искат и се нуждаят от повтарящия се бизнес. Продавайки на базата на цена обаче, вие няма как да създадете повтарящ се бизнес. Клиентите се интересуват само от цената и не са лоялни към бизнеса – това не е типът клиенти, който предприемачите следва да търсят.

Силните и слабите страни на конкуренцията са онази част от предпроектното проучване, в която трябва да опишете всеки конкурент с неговите ключови характеристики и как те се отнасят към вашия продукт. SWOT анализът взема силните страни, слабите страни, възможностите и опасностите, които обграждат бизнеса ви. Това помага на предприемача да оцени приложимостта на възможностите и да определи конкурентното предимство.

Последната секция на предпроектното проучване са финансите. В тази секция ще трябва да определим критичната точка на предприятието, както и проформа или прогнозиран отчет за доходите. Целта на тази секция е да пресметне дали можем да извлечем реален доход от продукта или услугата. В този смисъл, макар и наличието на търсене на продукта или услугата на пазара да е добре дошло, финалната оценка на предпроектното проучване лежи върху раменете на финансите. Това, което искаме да знаем, е дали изглежда вероятно бизнесът ни да ни носи достатъчно доходи (изключително важно)!

Анализ на критичната точка

(Следва работа с елементарна математика, но не се притеснявайте)
Критичната точка представлява количеството пари печалба или брой продадени продукти, които са нужни за покриването на фиксираните и променливите разходи. За да намерите критичната точка, следва да намерите:

ОП = ПР + ФР

ОП = Общи приходи
ПР = Променливи разходи
ФР = Фиксирани разходи

Точката, в която ОП = ПР + ФР, се нарича критична точка, както можете да видите от графиката.

Проформа отчет

Проформа отчет за приходи и разходи представлява просто помпозно име на прогнозирания отчет за доходите. Проформа отчетът за приходите и разходите е нещо като доклад за бъдещите печалби на бизнеса, разгледан под формата на приходи и разходи. Приходите ще са функция на маркетинговото проучване, което направихте, с коригиран растеж на продажбите. Например, ако прогнозирате, че ще генерирате продажби в размер на 1 000 000 евро през първата година работа, то следва да изчислите (в бизнес плана ще сме по-прецизни с ръста на продажбите) очаквания растеж в продажбите. Така, ако очакваме през първата година продажби в размер на 1 000 000 евро с растеж на продажбите 10%, резултатът ще е следните нива на продажби:

Година	1	2	3	4	5
Продажби	1 000,00	1 100,00	1 221,00	1 343,00	1 475,00

Запомнете, че в предпроектното проучване не държим да направим точни изчисления – по-скоро се целим към приблизителни цифри. Следващата стъпка в съставянето на проформа отчета е да изчислим какви променливи разходи на година ще срещнем. Някои от най-често срещаните подобни разходи са:

1. Себестойност на продадените стоки

2. Наем
3. Труд
4. Комунални услуги
5. Офис консумативи
6. Реклама
7. Административни разходи
8. Разни

После тези разходи се прилагат към очакваните продажби и се изготвя проформа отчетът за приходите. Ако финалният резултат е отрицателен, следва да се откажете от идеята си и да се насочите към някоя по-печеливша бизнес инициатива и да направите същите сметки.

Обобщение

В тази глава разгледахме предпроектното прочуване като инструмент за предварителен поглед върху бизнес план. Двете ключови секции на бизнес плана са маркетингът и финансите. В маркетинговата секция на бизнес плана трябва да установите дали има на лице нужното търсене на продукта и каква е цената, която клиентите биха готови да плащат за продукта или услугата. Във финансовата секция целта е да се предвиди финансовата стабилност на бизнеса. Предпроектното проучване е много добър метод за изготвяне на това предварително тестване на избраната бизнес инициатива.

Ако предпроектното проучване ви убеди, че идеята си струва, следва да преминете към следващата стъпка, която е да организирате продукцията, комуникацията с клиентите и стратегията за рекламиране и продажби.

А. ПРОДАЖБИ

СДЕЛКИ С ХОРА

За успех в сделките човек се нуждае от талант, отворен характер и правилно държание. Тези умения на практика са полезни на всички. Продавачите следва знаят как да:

1) изграждат и поддържат отношения с различни видове хора
2) слушат внимателно и да си водят бележки от казаното от хората
3) обясняват неща на хора или да дискутират теми с тях

БИЗНЕС С ХОРА

„ХОРАТА ПРАВЯТ БИЗНЕС С ХОРА”: предприятията не търгуват без лична връзка с други фирми. Човек (или екип) от отдела по покупките има лична среща с агенти, които представляват фирмата-доставчик.
Всяко предприятие трябва да установи лични отношения с ключовите си потребители (най-големите клиенти), както и с потенциалните такива.

ОТДЕЛ „ПРОДАЖБИ”

Пътуващите търговци прекарват повечето време в пътуване, поради което се явяват и доста по-скъпи за наемане, спрямо кадрите в офиса

Предприятията, които се занимават с внос и износ, често имат собствен отдел „международни продажби”, но пътните разноски и настаняването са доста скъпи. По тази причина обслужването на клиенти в чужбина може да се прави с по-малко лични срещи: чрез телефон, факс или имейл. Често в подобни случаи агентите по международни продажби представляват едно лице, наемано от различни фирми.

Отдел „Продажби” обикновено се състои от голям брой хора, които са базирани в различни части на страната, а понякога дори и в други държави. Те нямат толкова честа възможност за ежедневен контакт, както офис кадрите. По тази причина големите компании редовно организират конференции, на които

целият персонал може да се срещне, да получи информация, да задава въпроси или да участва в обучение.

ПРОЦЕСЪТ НА ПРОДАЖБА

Следват трите основни фази на процеса по продажба:

Начален етап	• Обикновено се провежда по телефона. Трябва да говорите лично с клиента, а не със секретарка • Представете се и опитайте да насрочите бизнес среща
Основен етап	• Подгответе и репетирайте срещата • Облечете се подобаващо и се дръжте приятелски и бизнес настроено • Покажете, че сте отговорен и надежден човек • Не прекалявайте с разговора на общи теми • Посочете на клиента плюсовете на продукта • Споменете известни фирми, които използват продукта • Окуражавайте клиента даговори като му задавате въпроси и гледате вие да говорите само през половинта от времето
Заключителен етап	• Установете кога точно клиентът е готов да направи поръчка – таймингът е много важен • Благодарете на клиента за поръчката и си заминете •

НЯКОИ ПОЛЕЗНИ ПРАВИЛА

За да имате успех в продажбите и преговорите, трябва да :

➔	Познавате добре продукта и основните му черти
➔	Познавате силните и слабите страни на конкурентните продукти
➔	Установите кои взема решенията за извършване на покупка във фирмата-клиент
➔	Предварително да планирате всяка среща за продажба
➔	Напасвате продукта към желанията и нуждите на конкретния клиент
➔	Слушате какво казва клиентът
➔	Помните, че всеки клиент е личност, а не просто статистика

В. МАРКЕТИНГ

МАРКЕТИНГОВА ПРОЦЕДУРА

Маркетинговата процедура се състои от четири елемента: предоставяне на потребителя на правилния **ПРОДУКТ** на правилната **ЦЕНА**, представен по най-атрактивния начин – **РЕКЛАМА** – и достъпен по най-лесния начин – **МЯСТО**.

ПРОДУКТ	Клиентите купуват, за да задоволят някаква нужда, която имат: това е основната концепция на ПРОДУКТА. Той не е просто сбор от обединени компоненти. По тази причина имиджът и дизайнът на продукта са също толкова важни, колкото и работните му характеристики.
ЦЕНА	Необходимо е да слагате такава ЦЕНА на продукта, която да гарантира, че той ще бъде конкурентноспособен в средата на съществуващите подобни продукти.
РЕКЛАМА	Потребителите трябва да познават продукта от РЕКЛАМНАТА ОПАКОВКА (например дизайн, лого, материали), РЕКЛАМАТА, връзките с обществеността и търговията лице в лице.
МЯСТО	Продуктът трябва да бъде достъпен за клиентите чрез най-финансово-ефективните канали на ДИСТРИБУЦИЯ. Продуктът трябва да бъде предлаган на крайния клиент в подобаващи търговски обекти или пък да бъде наличен за покупка на изплащане, дори поръчван по пощата.

МАРКЕТИНГОВА СТРАТЕГИЯ

В днешно време маркетингът има ефект върху почти всички дейности на предприятието. Всяко предприяте трябва да бъде наясно със силните и слабите си страни, както и с възможностите и опасностите (SWOT), които среща на пазара. По тази причина маркетинговата стратегия заляга на маркетинговата концепция.

МАРКЕТИГНОВА КОНЦЕПЦИЯ **Предприятието произвежда това, което желае клиентът, а не това което желае предприятието**

Клиентът	Предприятието трябва да поставия клиента на първо място и да се организира по начин, позволяващ този подход.
Октрие	Предприятието трябва да открие какво иска клиентът чрез изготвянето на пазарни проучвания
Предоставя	Предприятието трябва да предоставя точно това, което клиентът иска.
Маркетингов микс	Това може да се случи, ако предприятието предлага правилния маркетингов микс: - Правилният продукт - На правилната цена - Чрез правилните канали за дистрибуция - Представен по най-добрия начин

МИСЛЕНЕ НА МАРКЕТИНГ

Цялото предприятие трябва да бъде част от мисленето на маркетинга. Това значи всички да имат ясна представа за:

➔	От какво се нуждае клиентът
➔	Какво иска клиентът
➔	Какво го кара да купува
➔	Какво значи продуктът за клиента:функционалните, техническите, икономическите аспекти, както и естетическите, емоционалните и психологическите аспекти
➔	Характеристиките и предимствата на продукта
➔	S.W.O.T. : предприятието трябва да е наясто със силните и слабите страни, както и с възможностите и опасностите, които среща на пазара

С. РЕКЛАМА

РЕКЛАМИРАНЕ НА ПРОДУКТА

Клиентите могат да бъдат привлечени от продукта по различни начини.

Опаковка	Опаковката, етикетите и представителния външен вид увеличават въздействието на продукта
Продажба лице в лице	Клиентите могат да бъдат посещавани от търговец – това е най-ефективният метод на реклама, но и най-скъпият
Рекламиране в търговските обекти	Вниманието на клиентите може да бъде привлечено от реклами в магазини, супермаркети, молове и пр.
Връзки с обществеността	Връзките с обществеността гарантират, че фирмата поддържа добър имидж и че хората са наясно с това
Публичност	Предприятието може да информира публиката за новости чрез статии във вестници. Пресата може да бъде информирана чрез съобщения за медиите
Търговска литература	На потенциалните клиенти може да бъдат изрпращани имейли, брошури, каталози и др., които описват продуктите в детайл и дават по-подробна информация от тази в рекламите
Изложбени зали	Клиентите могат да бъдат канени в изложбени зали, за да видят демонстрация на продукта и да имат досег с него лице в лице
Спонсорство	Цената на спортно или артистично събитие може да бъде спонсорирана от частно предприятие: името на марката или логото на предприятието ще бъде изложено на видно място
Продажби по телефона	Клиентите могат да бъдат търсени по телефона от телефонни търговци или пък може да им бъде предоставен безплатен телефонен номер, където да получават допълнителна информация или да поръчват брошури
Панаири и изложения	Предприятието наема щанд на изложения, за да предостави възможност на клиентите да видят продукта и да поговорят с търговците
От уста на уста	Клиентите споменават на колегите, приятелите, родилните си и т.н. за качеството на продукта и им го препоръчват
Е-търговия	Рекламиране на продукта по Интернет

D. ПРОДАЖБИ

КУПУВА – ПРОДАВА

В бизнеса е наложително да се говори с доставчиците и клиентите за пари. Дори и в най-малките предприятия има човек, който отговаря за парите, които се плащат на доставчиците, за доставената стока, парите, които се получават от клиентите, за закупените продукти и за общата финансова оценка. Различните парични дейности, с които се занимава финансовия отдел, са описани отдолу:

СХЕМА НА ПРИХОДИТЕ

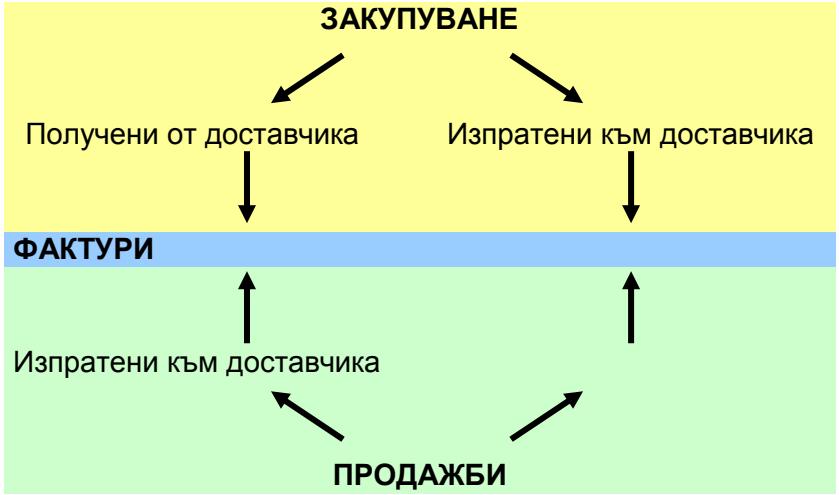

ПРОЦЕСЪТ НА ПРЕГОВОРИ ЗА ПРОДАЖБА

Съществуват различни модели на преговори в международния бизнес. Следва описание на основния тип, като са посочени четирите основни етапа на процеса по преговаряне:

Етап на подготовка	В този етап търговецът излага какво иска и какви са основните му приоритети
Етап на дебатиране	В този етап търговецът се опитва да разбере какво иска клиентът. Търговецът казва какво иска, но все още не знае какви ще са финалните условия. Търговецът използва отворени въпроси и слуша какво казва клиентът, за да опита да установи кои области биха били добър следващ подход
Етап на предложение	В този етап търговецът предлага някои от нещата, които биха могли да бъдат продадени или подготвени за продажба, предлагани или предоставени. Търговецът формулира предложението си и изслушва предложението на клиента.
Етап на договаряне	В този етап търговецът излага реално ще представи или предостави. В последователност се разменят мненията на клиента и търговеца.

СПОРАЗУМЕНИЯ И КОНФЛИКТНИ СИТУАЦИИ

Като цяло и търговецът и клиентът очакват да постигнат споразумение. Така обикновено и двете страни са заинтересовани да се достигне до споразумение, което да предостави и на двете страни печалба от сделката
Възможно е обаче клиентът учтиво да прекъсне преговорите или пък да отложи решението. В естествената ситуация всеки се стреми да избегне конфликта. Ситуации, които могат да доведат до подобен развой са: твърде бавна доставка, лоша работа на продукта, неработещ компонент или нужда за извършване на допълнителни плащания.

Е. ПЛАЩАНИЯ

МЕТОДИ НА ЗАПЛАЩАНЕ

Плащането може да се извършва по различни начини. В международната търговия, когато се работи с непозната фирма в далечна държава, е за предпочитане сигурността на плащанията да се гарантира от невъзвръщаем финансов акредитив (банка гарантира за финансовата възможност на свой клиент).

Търговията между държави-членки на свободна търговска зона, както и в рамките на Европейския съюз, е доста по-лесна, тъй като не се изискват специални митнически документи за сделки между предприятия в различни части на ЕС. Процентът ДДС обаче може да варира в различните държави. За да се запознаете с различните типове заплащания, разгледайте следната таблица:

Предплащане	Този метод не е често срещан, тъй се изисква повече доверие у доставчика, а и има риск стоките да не бъдат доставени по подписаните условия. Този метод се среща главно при поръчка по пощата, при работа с Еврочекове, чекове или кредитни/дебитни карти.
Плащане при доставката	Това е договорка, при която клиентът заплаща стоките щом ги получи. Парите могат да бъдат предоставени на търговеца по различни начини: чекове, банкови преводи, телеграфни преводи, международни парични преводи и др.
Документ за заплащане	Широко разпространен метод (подобно на финансовия акредитив), тъй като има плюсове и за двете страни. Заплащането няма нужда да бъде правено преди да пристигне стоката. Доставчикът е защитен от закона.

РЕДОВНИ ПЛАЩАНИЯ

Да бъдеш в бизнеса значи да гарантираш прихода на пари, който да покрива цената на продуктите и услугите, които произвеждаш. Тази гаранция трябва да се търси и чрез правилно управление на финансите.
Подобряването на финансовия контрол може да се окаже ключово за реализирането на потенциала на даден бизнес. Разгледайте следващите 10 точки – те съдържат съвети за важността на редовните приходи.

1	За всеки клиент трябва да се прави оценка на кредитния риск и да му се постави кредитен лимит още преди да е получил стоката. Търговските и банковите референции винаги трябва да се вземат преди приемането на

	клиент на кредитни условия.
2	На всяка фактура трябва ясно да се посочват кредитните условия.
3	Като гаранция срещу задлъжняване, а и като част от паричния поток, трябва да се изисква процент от всяка фактура.
4	Ако кредитните чекове не идват по стандарта, кредитна застраховка може да покрие до 100 процента от одобрения кредит, като гарантира плащания към посочена дата.
5	Агенции за събиране на дългове могат да бъдат използвани за по-малките дългове.
6	Винаги трябва да се разглежда възможността за продаване на дългове. Фирмите, които се занимават със закупуване на неизплатени фактури плащат до 70 процента от общата сума, но често се съгласяват да покриват само най-добрите клиенти.
7	Името и отделът на лицето, на което биват изпратени фактурите, винаги трябва да са точни.
8	Трябва да е ясно от колко време имат нужда клиентите, за да завършат плащането. Ако се налага, може да се стигне кредитните условия може да бъдат обсъдени отново.
9	Ако е възможно, трябва да се правят отстъпки на клиентите при плащане на време.
10	Фактурите трябва да бъдат прецизно следени, за да се гарантира, че не е имало недоглеждане или други подобни грешки.

ПРИМЕРИ ЗА КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ПРОИЗВОДИТЕЛ И КЛИЕНТ

ПРИМЕР 1 – КАК СЕ ПРАВИ ПОРЪЧКА

Разгледайте добре писмото и опитайте да вникнете в структурата му.

1

Charmat Creation
Rue de la mode, 23
Париж, Франция
Тел.: (33) 23568987
Факс.: (33) 23568980
Ел. поща: info@charmant.fr

3 Октомври 2010

2

Карло Мандолино
EFTAM TESSUTI
Via della seta, 49
Венеция

3

4

Уважаеми г-н Мандолино,

5

Поръчка

6

Пиша Ви, тъй като желаем да поръчаме 5000 метра от вашата коприна. На базата на каталога и мострите, които ни изпратихте, се интересуваме от следното:

- 1000 метра избелена коприна – продукт номер 5486: цена € 15000,00 с включена доставка
- 4000 метра чиста коприна – продукт номер 1001: цена € 25000,00 с включена доставка

Доставката трябва да бъде изпълнена до 23 ноември 2005.

7

Моля да потвърдите дали копринените са налични и да ни уведомите кога можем да очакваме доставката.

8

С уважение,
Софи Барсо

9

Софи Барсо, Мениджър по покупките

10

1	Име, адрес, телефон, факс, имейл на организацията на подателя на писмото
2	Дата
3	Име и адрес на получателя на писмото
4	Поздрав • Ако знаете името на получателя: *Уважаеми г-н Иванов* (за мъж) / *Уважаема г-жо Иванова* (за жена) • Ако не знаете името на получателя: *Уважаеми господине* (за мъж) / *Уважаема госпожо* (за жена) • Ако не знаете името и пола на получателя: *Уважаеми г-не / г-жо*
5	Тема на писмото
6	Послание: съдържание на писмото Посочете целта на писмото: вашата поръчка от продуктите на получателя. Включете всичката необходима информация за продукта – количество, цена, каталожен номер и др.
7	Послание: изисквания Напишете какво искате, за да потвърдите направата на поръчката.
8	Заключение на условията
9	Подпис на подателя
10	Име и длъжност на подателя

ПРИМЕР 2 – ПОТВЪРЖДАВАНЕ НА ПОРЪЧКА

Разгледайте добре писмото и опитайте да вникнете в структурата му.

E F T A M T E S S U T I
Via della Seta, 49
Венеция, Италия
Тел.: (39) 0324896523
Факс.: (39) 0324896500
Ел. поща: info@eftamtessuti.it

1

10 Октомври 2010

2

Софи Барсо
Charmant Creations
Rue de la mode, 23
Париж

3

Уважаема г-жо Барсо,

4

Потвърждение

5

6

Благодаря Ви много за Вашата поръчка на чисти и избелени коприни.
Потвърждавам, че пълната цена на поръчка Ви ще е € 40.000,00 с доставката.
Сумата може да бъде платена с финансов акредитив, потвърден от банка, работеща с електронен трансфер на пари (EFT), който е валиден за 90 (деветдесет) дни от датата на поръчката.
Потвърждавам, че два камиона ще тръгнат от завода във Венеция на 21 ноември 2005 и ще пристигнат в ателието Ви в Париж на 23 ноември 2005, за да разтоварят материалите.
Днес ще Ви бъде изпратена проформа фактура.

Благодаря Ви отново за поръчката. Ако имате въпроси, не се колебайте да ме потърсите.

7

С Уважение,
Карло Мандолино

8

Карло Мандолино, Мениджър продажби

9

1	Име, адрес, телефон, факс, имейл на организацията на подателя на писмото
2	Дата
3	Име и адрес на получателя на писмото
4	Поздрав • Ако знаете името на получателя: *Уважаеми г-н Иванов* (за мъж) / *Уважаема г-жо Иванова* (за жена) • Ако не знаете името на получателя: *Уважаеми господине* (за мъж) / *Уважаема госпожо* (за жена) • Ако не знаете името и пола на получателя: *Уважаеми г-не / г-жо*
5	Тема на писмото
6	Послание: потвърждение Благодарете на клиента за поръчката. Потвърдете (или недейте) конкретните поръчка, заплащане и условия за доставка.
7	Послание: изисквания Напишете какво искате, за да потвърдите поръчката.
8	Подпис на подателя
9	Име и длъжност на подателя

ПРИМЕР 3 – ПИСМО ПРИ НЕПРИСТИГНАЛО ЗАПЛАЩАНЕ

Разгледайте добре писмото и опитайте да вникнете в структурата му.

E F T A M T E S S U T I
Via della Seta, 49
Венеция, Италия
Тел.: (39) 0324896523
Факс.: (39) 0324896500
Ел. поща: info@eftamtessuti.it

1

10 Януари 2010

2

Софи Барсо
Charmant Creations
Rue de la mode, 23
Париж

3

Уважаема г-жо Барсо,

4

Фактура № 128954

5

6

Според нашите записи заплащането на фактура № 128954, изпратена Ви през месец ноември, все още не е извършено.

Както е описано във всичките ни документи и фактури, условията на сделката ни включват 30 дневен период за заплащане. Към днешна дата Вашите задължения вече се простират в период от 90 дни. Фирмената ни политика е в случаи на неизвършено заплащане за такъв период от време да предприемем съдебни действия.

7

Ние естествено бихме предпочели да не се стига до там. Учтиво Ви молим да ни изпратите очаквания чек. Ако пък се е случило така, че сте изгубили оригиналната ни фактура, изпращаме Ви копие.

8

Очакваме да получим заплащането с отговора Ви.
С уважение,
Ремо Гондола

9

Ремо Гондола, Счетоводител

10

1	Име, адрес, телефон, факс, имейл на организацията на подателя на писмото
2	Дата
3	Име и адрес на получателя на писмото
4	Поздрав • Ако знаете името на получателя: *Уважаеми г-н Иванов* (за мъж) / *Уважаема г-жо Иванова* (за жена) • Ако не знаете името на получателя: *Уважаеми господине* (за мъж) / *Уважаема госпожо* (за жена) • Ако не знаете името и пола на получателя: *Уважаеми г-не / г-жо*
5	Тема на писмото
6	Послание: съдържание на писмото Посочете целта на писмото – предприятието Ви все още не е получило заплащането и иска да го получи. Включете всичката необходима информация за номера и датата на фактурата, както и за възможностите за уреждане на дълга.
7	Послание: requirements Обяснете какво искате получателят да направи, за да уредите дълга.
8	Заключение на условията
9	Подпис на подателя
10	Име и длъжност на подателя

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ ЗА МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
& Co. (and Company)	**& Compagnia**	Εταιρεία		Предприятие		
© (copyright)	**Copyright**	Copyright		Авторско право		
® (registered trademark)	**Marchio di fabbrica depositato**	Σήμα κατατεθέν		Търговска марка		

A

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
a/c (account)	**Conto**	**Λογαριασμός**		Сметка		
Accountant	**Contabile**	**Λογιστής**		Счетоводител		
Accounts Department	**Reparto contabilità**	**Λογιστήριο**		Счетоводен отдел		
Acquisition	**Acquisizione**	**Απόκτημα**		Придобиване		
Adjourn	**Aggiornare**	**Αναβολή συνεδρίασης**		Закриване		
Admin. (administration)	**Amministrazione**	**Διαχειριστής**		Администратор		
Agency	**Agenzia – ente**	**Πρακτορείο**		Агенция		
Agenda	**Agenda – ordine del giorno**	**Ημερήσια καταγραφή ενεργειών**		План		
Agent	**Agente**	**Πράκτορας**		Агент		
Agriculture	**Agricoltura**	**Γεωργία**		Селско стопанство		
Air freight	**Trasporto aereo**	**Αερομεταφορά**		Въздушен превоз на товари		
Amount	**Importo**	**Ποσό**		Количество		
Annual rate of interest	**Tasso annuale di interresse**	**Ετήσιο επιτόκιο**		Годишен лихвен процент		
Application	**Applicazione**	**Αίτηση**		Приложение		
Appointed	**Fissato**	**Διορισμένος**		Насрочен		
Appointment	**Appuntamento**	**Συνάντηση**		Среща		
Approx. (approximatel	**Approssimativa mente**	**Περίπου**		Приблизител		

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
y)				но		
Arrangement	Accordo	Συμφωνία		Уговорка		
ASAP or asap (as soon as possible)	Quanto prima possibile	Όσο το δυνατόν γρηγορότερα		Възможно най-скоро		
Associate	Associato	Εταίρος		Сътрудник		
Association	Associazione	Σύλλογος		Асоциация		
Attend to	Presenziare	Προσέχω		Присъствам		
attn (for the attention of)	All'attenzione di	Υπ'όψιν του		На вниманието на		
Available	Disponibile	Διαθέσιμος		На разположение		

B

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
b/f (brought forward)	Anticipato	Προώθηση		Представям		
Bank	Banca	Τράπεζα		Банка		
Batch	Lotto – partita	Στοίβα		Партида		
Benefit	Vantaggio	Όφελος		Полза		
Bill	Conto – fattura	Λογαριασμός		Сметка		
Board of directors	Consiglio d'amministrazione	Συμβούλιο διευθυντών		Съвет на директорите		
Boundary	Confine	Όριο		Граница		
Branch offices	Amministrazione	Περιφερειακά γραφεία		Представителства		
Brand	Marca	Μάρκα είδος		Марка		
Brand name	Nomi di marca	Όνομα μάρκας		Име на марка		
Brochure	Brochure	Κατατοπιστικό φυλλάδιο		Брошура		
Business	Affare	Επιχείρηση		Бизнес		
Buyer	Acquirente	Αγοραστής		Купувач		
Buying habits	Acquisti abituali	Αγοραστικές συνήθειες		Търговски навици		

C

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
c.c. or cc (carbon copy	Copia carbone o centimetri	Αντίγραφο ή κυβικό		Копие,		

СЕКТОРИ НА ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
or cubic centimetres)	cubici	εκατοστό		кубични сантиметри		
c/o (care of)	A cura di	Αντί του		Грижа за		
Canteen	Mensa aziendale	Καντίνα		Стол (за хранене)		
Catalogue	Catalogo	Κατάλογος		Каталог		
CEO (chief executive officer)	Direttore generale	Γενικός διευθυντής		Главен изпълнителен директор		
Challenge	Sfida	Ευκαιρία		Предизвикателство		
Cheat	Truffare	Εξαπατώ		Измама		
Collapse	Tracollo	Κατάρρευση		Колапс		
Come up to expectations	Rispondere alle aspettative	Ικανοποίηση προσδοκιών		Отговаря на очакванията		
Commercial	Comunicato pubblicitario	Εμπορικός		Реклама		
Commitment	Impegno	Δέσμευση		Ангажимент		
Competitive	Competitivo	Ανταγωνιστικός		Конкурентен		
Compile	Compilare	Συντάσσω		Съставяне		
Complaint	Reclamo	Παράπονο		Оплакване		
Computer systems	Rete informatica	Σύστημα υπολογιστή		Компютърни системи		
Concentration	Concentrazione	Συγκέντρωση		Концентрация		
Concern	Interesse – preoccupazione	Σχέση - δουλειά		Грижа		
Conference	Conferenza	Συνέδριο		Конференция		
Confidential	Confidenziale	Εμπιστευτικό		Поверителен		
Confirm	Confermare	Επιβεβαίωση		Потвърждавам		
Confrontation	Confronto	Αντιμετώπιση		Конфронтация		
Congress	Congresso	Σύνοδος		Конгрес		
Consignment	Consegna	Αποστολή		Консигнация		
Construction	Costruzione	κατασκευή		Строителство		
Consultant	Consulente	Σύμβουλος		Консултант		
Contact	Contatto	Επαφή – επικοινωνία		Контакт		
Container	Container	Κοντέινερ		Контейнер		
Contract	Contratto	Συμβόλαιο		Договор		
Conventional	Convenzionale	Συνέλευση		Стандартен		
Conversation	Conversazione	Συνομιλία		Разговор		
Co-ordinator	Coordinatore	Συντονιστής		Координатор		

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Corp. (corporation)	Corporazione	Συνεργασία		Корпорация		
Correspondence	Corrispondenza	Αλληλογραφία		Кореспонденция		
Cost	Costo	Κόστος		Цена		
Counterpart	Equivalente – duplicato	Αντίγραφο		Контрагент		
Courier	Corriere	Μεταφορά		Куриер		
Courteous	Cortese	Ευγενικός		Учтив		
Co-worker	Collega	Συνεργάτης		Колега		
Crafts	Artigianato	Χειροτεχνία		Занаят		
Credit	Credito	Πίστωση		Кредит		
Crucial	Cruciale	Κρίσιμος		Жизненоважен		
cu. (cubic)	Cubico	Κυβικό		Кубичен		
Currency	Valuta	Χαρτονόμισμα		Валута		
Customer	Cliente	Πελάτης		Клиент		

D

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Damage	Danno	Καταστροφή		Щети		
Day-to-day	Quotidiano	Μέρα με τη μέρα		Всекидневен		
Deadline	Scadenza	Προθεσμία		Краен срок		
Debt	Debito	Χρέος		Дълг		
Decision-making	Processo decisionale	Λήψη απόφασης		Вземане на решение		
Defect	Difetto	Αποστατώ		Дефект		
Delegate	Delegato	Αποστολή		Делегат		
Delivery note	Bolla di consegna	Σημείωση αποστολής		Бележка за доставка		
Demand	Richiesta	Ζήτηση		Търсене		
Demonstration	Dimostrazione	Επίδειξη		Демонстрация		
dept (department)	Dipartimento	Τίμημα		Отдел		
Design	Design	Σχέδιο		Дизайн		
Development	Sviluppo	Ανάπτυξη		Развитие		
Discount	Sconto	Έκπτωση		Отстъпка		
Dispatched	Spedito	Απεσταλμένα		Разпределение		
Distribution	Distribuzione	Διανομή		Дистрибуция		
Distributor	Distributore	Διανομέας		Дистрибутор		

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
do (ditto)	Stesso, medesimo	Ίδιο		Същото		
Documentation	Documentazione	Τεκμηρίωση		Документация		
Downturn	Ribasso	Κάτω στροφή		Спад		
doz. or dz.(dozen)	Dozzina	Δωδεκάδα		Дузина		

E

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
ea. (each)	Ogni	Κάθε		Всеки		
Economy	Economia	Οικονομία		Икономика		
Education	Educazione	Εκπαίδευση		Образование		
Efficient	Efficienza	Ικανός		Ефикасен		
eg or e.g. (for example)	Ad esempio	Για παράδειγμα		Например		
Employee	Impiegato	Υπάλληλος		Служител		
enc. or encl. (enclosure)	Allegato	Εσωκλείω		Приложение		
Encounter problems	affrontare problemi	Απροσδόκητα προβλήματα		Срещам проблем		
Engineer	Ingegnere	Μηχανικός		Инженер		
Enquiry	Richiesta di informazioni	Έρευνα		Запитване		
Environment	Ambiente	Περιβάλλον		Среда		
Equipment	Attrezzatura	Όργανο		Оборудване		
etc. (et cetera)	Eccetera	Κλπ.		И прочие		
Examine	Esaminare	Εξετάζω		Изследвам		
Exchange	Scambio	Ανταλλάζω		Обмен		
Expense	Spesa	Έξοδα		Разход		

F

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Factory	Fabbrica	Βιομηχανία		Завод, Фабрика		
Feedback	Feedback	Πληροφόρηση		Обратна информация		
Figure	Somma – prezzo	Μορφή		Фигура		
Finance	Finanza	Οικονομικά		Финанси		
Fiscal year	Anno	Οικονομικό έτος		Фискална		

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
	fiscale			година		
Fishing	Pesca	Ψάρεμα		Фишинг		
Flexible working hours	Orario lavorativo flessibile	Ελαστικό ωράριο εργασίας		Гъвкаво работно време		
Flexitime	Orario lavorativo flessibile	Ελαστικός χρόνος		Гъвкаво работно време		
Forecast	Previsione	Πρόγνωση		Прогноза		
Form	Modulo	Φόρμα		Форма		
Formal	Formale	Τυπικό		Официален, формален		
Format	Formato	Σχέδιο		Формат		
Forthcoming	Disponibile	Προσεχής		Предстоящ		
Freight forward	Spese a carico del destinatario	Προώθηση φορτίου		Изпращане на товар		
ft (foot/feet)	Piedi (misura)	Πόδι – πόδια		Футове		
Full-time	A tempo pieno	Πλήρους χρονικά		Пълно работно време		

G

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Get in touch with	Essere in contatto con	Είμαι σε επαφή με		Свързвам се с		
Graphic	Grafico	Γραφιστικό		Графичен		
Gross profit	Profitto lordo	Μικρό κέρδος		Брутна печалба		

H

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Handling charge	Spese di confezione	Χρέωση διακίνησης		Такса за обработка		
Hands-on	Pratico – attivo	Προωθώ		Достъп до		
Head of department	Capo reparto	Επικεφαλής τμήματος		Ръководител отдел		
Heading	Intestazione	Επίβλεψη		Заглавие		

I

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
ie or i.e. (that is / in other words)	Cioè – in altre parole	Αυτό / με άλλα λόγια		т.е.		
Import license	Licenza d'importazione	Άδεια εισαγωγής		Разрешително за внос		
Improvement	Miglioramento	Εξέλιξη		Подобрение		
in. or ins. (inches)	Pollice (misura)	Ίντσα		Инчове		
Inc. (Incorporated)	Registrato – in fusione	Συγχώνευση		Лицензиран		
incl. (including/inclusive)	Inclusivo	Περιλαμβάνει		Включително		
Increase	Aumentare	Αύξηση		Увеличение		
Inefficient	Inefficiente	Αναποτελεσματικός		Неефективен		
Informal	Informale	Άτυπο		Неофициален, неформален		
Information	Informazione	Πληροφορία		Информация		
Innovative	Innovativo	Πρωτοποριακό		Иновативен		
Insurance	Assicurazione	Ασφάλεια		Застраховка		
Interest	Interesse	Ενδιαφέρον / επιτόκιο		Интерес, лихва		
Interest charges	Spese per gli interessi	Χρέωση επιτόκιο		Разходи за лихви		
Invoice	Fattura	Τιμολόγιο		Фактура		
Irrevocable letter of credit	Lettera di credito irrevocabile	Ανέκκλητος πιστωτική επιστολή		Финансов акредитив		
Item	Articolo – elemento	Αντικείμενο		Артикул		

J

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Job title	Qualifica lavorativa	Τίτλος εργασίας		Име на длъжност		

L

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Label	Etichetta	Ταμπέλα		Лейбъл		
Laboratory	Laboratorio	Εργαστήριο		Лаборатория		
lb or lbs (pounds – weight)	Libbra	Λίβρα		Паундове (мярка за тежест)		
Leaflet	Volantino	Φυλλάδιο		Листовка		
License	Licenza	Άδεια		Лиценз		
Limited liability company	Società a responsabilità limitata	Εταιρεία περιορισμένης ευθύνης		Дружество с ограничена отговорност (ООД)		
List price	Listino prezzi	Τιμοκατάλογος		Ценоразпис		
Logo	Logo	Λογότυπο		Лого		
Long-term	A lungo termine	Μακροπρόθεσμος		Дългосрочен		
Ltd. (Limited)	Limitato	Ανώνυμη εταιρεία		Дружество с ограничена отговорност		

M

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
m. (metres or miles)	Metri – miglia	Μέτρο		Метър (мярка за разстояние)		
Maintenance	Mantenimento	Διατήρηση		Поддръжка		
Manager	Responsabile	Διευθυντής		Управител		
Manufacturing	Manifatturiero – industriale	Βιομηχανικός		Производство		
MD (managing director)	Dirigente	Γενικός διευθυντής		Директор производство		
Merchandising	Merchandising	Εμπορεύματα		Мърчъндайзинг		
Mining	Settore minerario	Υπονόμευση		Изследване		
misc. (miscellaneous)	Eterogeneo	Διάφορα		Разни		
Money-back warranty	Garanzia di rimborso	Εγγύηση επιστροφής χρημάτων		Гаранция – връщане на парите		

N

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
N/A (not applicable)	Non applicabile	Ακατάλληλος		Неприложим		
Negotiate	Negoziare	Διαπραγμάτευση		Преговарям		
No or # (number)	N° - numero	Αριθμός / νούμερο		Номер		

O

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Open account	Conto aperto	Ανοικτός λογαριασμός		Откриване на сметка		
Order	Ordinare – ordine	Παραγγελία – εντολή		Поръчка, Заповед		
Order book	Registro degli ordini	Βιβλίο παραγγελιών		Заповедна книга		
Order form	Modulo d'ordine	Έντυπο παραγγελιών		Форма за заповеди		
Outlet	Outlet	Διέξοδος		Търговски център		
Overseas	Estero	Υπερθαλάσσιο		В чужбина		
Overtime	Straordinario	Υπερωρία		Работа свръхчасове		
oz. (ounces)	Oncia	Ούγια		унция		

P

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
p.a. (per annum – per year)	Per anno	Ετήσιος		На година		
P.R. (public relations)	Public relations – relazioni pubbliche	Δημόσιες σχέσεις		Връзки с обществеността		
PA (personal assistant)	Assistente personale	Προσωπική βοήθεια		Личен асистент		
Package	Imballaggio	Πακέτο		Пакет		
par. or ¶ or § (paragraph)	Paragrafo	Παράγραφος		Параграф		
Partner	Partner	Συνεργάτης		Партньор		
Partnership	Partenariato	Συνεργασία		Партньорство		
Part-time	Part-time	Μερική απασχόληση		Непълен работен ден		
Payment	Pagamento	Πληρωμή		Заплащане		
PC (personal computer)	Personal computer	Προσωπικός υπολογιστής		Персонален компютър		
Personnel	Personale	Προσωπικό		Персонал		
Perspective	Prospettiva	Προοπτική		Перспектива		
POB (Post Office Box)	Casella postale	Προσωπικό κουτί στο ταχυδρομείο		Пощенска кутия		
Poster	Poster	Αφίσα		Плакат		
Postpone	Posticipare	Αναβολή		Отлагам		
Pound note	Banconota da 1 dollaro	Χαρτονόμισμα λίρας		Банкнота		
Primary	Primario	Αρχικό		Основен, първичен		
Probability	Probabilità	Πιθανότητα		Вероятност		
Problem solving	Problem solving	Λύση προβλήματος		Решаване на проблеми		
Procedure	Procedura	Διαδικασία		Процедура		
Process	Processo	Διαδικασία		Процес		
Product	Prodotto	Προϊόν		Продукт		
Production facilities	Strutture di produzione	Δυνατότητες παραγωγής		Производствено съоръжение		
Production time	Tempi di produzione	Χρόνος παραγωγής		Време за производство		
Profit	Profitto	Κέρδος		Печалба		
Proforma invoice	Fattura pro forma	Αρχικό τιμολόγιο		Проформа фактура		
Program	Programma	Πρόγραμμα		Програма		

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Promotion	Promozione	Προβολή προώθηση		Промоция		
Proportion	Proporzione	Αναλογία		Пропорция		
Proposal	Proposta	Πρόταση		Предложение		
Proprietorship	Proprietà	Ιδιοκτησία		Собственост		
Prospect	Prospetto	Άποψη		Перспектива		
Prototype	Prototipo	Πρωτότυπο		Прототип		
Provision	Fornitura	Πρόβλεψη		Осигуряване		
PS or P.S. (postscript)	Post scriptum	Υποσημείωση		Послепис		
Publicity	Pubblicità	Δημοσιότητα		Публичност, реклама		
Purchase	Acquisto	Αγορά		Покупка		
Purchasing Department	Reparto acquisti	Τμήμα αγορών		Търговски отдел		
Purpose	Scopo	Σκοπός		Цел		
Pyramid structure	Struttura piramidale	Δομή πυραμίδας		Пирамидална структура		

Q

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Quality control	Controllo Qualità	Έλεγχος ποιότητας		Контрол на качеството		
Quotation	Quotazione – preventivo	Απόσπασμα		Цитат		
Quote	Preventivo	Παραθέτω		Цитирам		

R

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Rate	Tasso	Εκτιμώ		Курс (на валута)		
recd (received)	Ricevuto	Αποδεκτά		Получен		
Receipt	Ricevuta – quietanza	Απόδειξη		Разписка		
Reception	Reception – accoglienza	Υποδοχή		Прием		
Recycle	Riciclo	Ανακύκλωση		Рециклиране		
ref. (reference number)	Numero di riferimento	Αριθμός αναφορά		Референтен номер		
Refundable	Rimborsabil	Επιστρεφόμενο		Който може		

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
	e			да бъде парично възстановен		
Regulation	Regolamento	Κανόνας		Наредба		
Reliable	Affidabile	Αξιόπιστο		Надежден		
Remittance	Rimessa	Έμβασμα		Финансов превод от клиент		
Repair	Riparare	Επισκευή		Поправка		
Replace	Sostituire	Αντικατάσταση		Замяна		
Request	Richiesta	Αίτηση		Молба, заявка		
Requirement	Richiesta – requisito	Απαιτούμενο		Изискване		
Responsibility	Responsabilità	Υπευθυνότητα		Отговорност		
Revision	Revisione	Αναθεώρηση		Преразглеждане		

S

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Salary	Stipendio	Αποδοχές		Заплата		
Sale	Vendita	Πώληση		Продажба		
Sales Department	Reparto vendite	Τμήμα πωλήσεων		Отдел продажби		
Sales manager	Responsabile delle vendite	Προϊστάμενος πωλήσεων		Управител продажби		
Sales office	Ufficio vendite	Γραφείο πωλήσεων		Търговски офис		
Sample	Campione	Δείγμα		Мостра		
Secondary	Secondario	Δευτερεύον		Вторичен		
Service	Servizio	Επισκευή		Услуга		
Shares	Azione – quota	Μετοχές		Акции		
Shipment	Spedizione merci	Φορτίο		Пратка		
Shipping	Imbarco – spedizione merci	Ναυτιλία		Доставка		
Short-range	A breve termine	Βραχυπρόθεσμα		На късо разстояние		
Showroom	Showroom	Έκθεση – αίθουσα προβολής		Изложбена зала		
Sole supplier	Fornitore esclusivo	Αποκλειστικός διανομέας		Единствен доставчик		

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Specification	Specifica – distinta	Τεχνικά χαρακτηριστικά		Спецификации		
Sponsorship	Sponsorizza zione	Χορηγία		Спонсорство		
Spot	Spot	Κηλίδα		Място		
Spreadsheet	Foglio di calcolo elettronico	Ανάλυση λογαριασμών		Електронна таблица		
sq. (square metres)	Metri quadri	Τετραγωνικό μέτρο		Квадратен метър		
Sq. (Square)	Piazza	Πλατεία		Квадрат		
St (Street or Saint)	Strada o santo	Οδός		Улица или светец		
Stand	Stand	Στέκομαι όρθιος		Щанд		
Stock	Stock	Αποθηκευμένο εμπόρευμα		Акции		
Stuff	Materiale	Υλικό		Материал, нещо		
Sub-contract	Subappalto	Δευτερεύον συμβόλαιο		Под-договор		
Superior	Superiore	Υπεροχή		По-висш, началник		
Supplier	Fornitore	Προμηθευτής		Доставчик		

T

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Tackle a job	Affrontare il lavoro	Ψάχνω για δουλειά		Справям се с работата		
Tax	Tassa	Φόρος		Данък		
Terms of delivery	Condizioni di consegna	Όροι παράδοσης		Условия за доставка		
Tertiary	Terziario	Τριτογενής		Третичен		
Trade fair	Fiera	Εμπορική έκθεση		Панаир		
Trade Union	Sindacato	Συνδικάτο		Профсъюз		
Training	Formazione	Κατάρτιση		Обучение		
Transaction	Transazione	Διεκπεραίωση		Транзакция		
Transition	Transizione	Μετάβαση		Преход		
Translate	Tradurre	Μετάφραση		Превод		
Trend	Tendenza	Κατεύθυνση		Тенденция		
™ (trademark)	Marchio di fabbrica	Εμπορικό σήμα		Търговска марка		

U

СЕКТОРИ НА ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Underestimate	**Sottostimare**	**Υποεκτίμηση**		Подценявам		
Uneconomic	**Non economico**	**Όχι οικονομικό**		Неикономически		
Unload	**Scarico**	**Ξεφόρτωμα**		Разтоварвам		
Update	**Aggiornare**	**Εκσυγχρονίζω**		Актуализирам		
Utilise	**Utilizzare**	**Χρησιμοποιώ**		Вкарвам в употреба		

V

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Vehicle	**Veicolo**	**Όχημα**		Превозно средство		
Visitor	**Visitatore**	**Επισκέπτης**		Посетител		

W

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
Warehouse	**Magazzino – deposito**	**Αποθήκη**		Склад		
Word of mouth	**Passaparola**	**Εύκολα λόγια**		От уста на уста		

Y

ENGLISH	ITALIAN	GREEK	TURKISH	BULGARIAN	GERMAN	PALESTINIAN
yd or yds (yards)	**Iarda**	**Γιάρδες**		Ярд (мярка за разстояние)		
Yellow pages	**Pagine gialle**	**Κίτρινες σελίδες**		Жълти страници		

Education and Culture DG
Lifelong Learning Programme

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Този материал отразява само личните виждания на нейния автор и от Комисията не може да бъде търсена отговорност за използването на съдържащата се в него информация.